

PRIPOROČILO KOMISIJE (EU) 2022/554**z dne 5. aprila 2022****o priznavanju kvalifikacij za ljudi, ki bežijo pred rusko invazijo v Ukrajino**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Po neizzvani ruski vojaški agresiji in vdoru v Ukrajino 24. februarja 2022, ki ju je Evropska unija najstrožje obsodila, se Evropska unija sooča z doslej največjim dotokom ljudi, ki bežijo pred vojno in iščejo zaščito. Število razseljenih oseb, ki so bile prisiljene pobegniti iz Ukrajine, je doseglo okrog štiri milijone.
- (2) Komisija je v sporočilu „Evropska solidarnost z begunci in osebami, ki bežijo pred vojno v Ukrajini“ z dne 8. marca 2022 ⁽¹⁾ opisala obsežno podporo, ki jo je EU dala na voljo za pomoč ljudem, ki bežijo pred ruskim vdorom v Ukrajino, in državam članicam, ki jih sprejemajo. Podpora vključuje neposredno humanitarno pomoč, nujno pomoč civilne zaščite, podporo na meji in jasen pravni status, ki bo tistim, ki bežijo pred vojno, omogočil takojšnjo zaščito v EU.
- (3) V svojem sporočilu „Sprejem oseb, ki bežijo pred vojno v Ukrajini: priprava Evrope na izpolnjevanje potreb“ z dne 23. marca 2022 ⁽²⁾ je Komisija določila ukrepe za pomoč ljudem, ki bežijo pred rusko invazijo v Ukrajino, in za zagotovitev, da lahko učinkovito uveljavljajo svoje pravice. Med njimi niso samo neposredni ukrepi za zagotavljanje zatočišča, humanitarne pomoči in dostopa do zdravstvenega varstva, ampak tudi ukrepi za zagotavljanje vključevanja ljudi v države gostiteljice ter dostopa do izobraževanja, nastanitve in delovnih mest. Vladni organi, nevladne organizacije in prostovoljci v državah članicah, zlasti v državah prvega vstopa (Poljska, Romunija, Slovaška in Madžarska), pa tudi v državah končnega cilja, po najboljših močeh zagotavljajo podporo in zaščito ljudem, ki bežijo pred rusko invazijo v Ukrajino.
- (4) Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2022/382 ⁽³⁾, s katerim je bil aktiviran mehanizemčasne zaščite iz Direktive 2001/55/ES ⁽⁴⁾, ljudem, ki bežijo pred rusko invazijo v Ukrajino, zagotavlja jasen pravni status takoj, ko prispejo v Evropsko unijo. Časna zaščita bo najprej trajala eno leto in se lahko dvakrat samodejno podaljša za šest mesecev. Časna zaščita vključuje dovoljenje za prebivanje, socialno in zdravstveno varstvo ter dostop do nastanitve, izobraževanja in zaposlitve.
- (5) Člen 12 Direktive 2001/55/ES določa, da države članice dovolijo osebami, ki uživajočasno zaščito, da se vključijo v zaposlitev ali samozaposlitvene dejavnosti, po pravilih, ki se uporabljajo za poklic, pa tudi v dejavnosti, kot so izobraževalne možnosti za odrasle, poklicno usposabljanje in praktične delovne izkušnje.

⁽¹⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropska solidarnost z begunci in osebami, ki bežijo pred vojno v Ukrajini, COM(2022) 107 final.

⁽²⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – „Sprejem oseb, ki bežijo pred vojno v Ukrajini: priprava Evrope na izpolnjevanje potreb“ COM(2022) 131 final.

⁽³⁾ Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2022/382 z dne 4. marca 2022 o ugotovitvi obstoja množičnega prihoda razseljenih oseb iz Ukrajine v smislu člena 5 Direktive 2001/55/ES in z učinkom uvedbe časne zaščite (UL L 71, 4.3.2022, str. 1).

⁽⁴⁾ Direktiva Sveta 2001/55/ES z dne 20. julija 2001 o najnižjih standardih za dodelitev časne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb (UL L 212, 7.8.2001, str. 12).

- (6) Pravica do dostopa do trga dela je ključni vidik začasne zaščite. Izkušnje kažejo, da so državljani tretjih držav, zlasti begunci, pogosto primorani sprejeti delovna mesta pod ravno svoje kvalifikacije⁽⁵⁾. Preprost in hiter mehanizem priznavanja močno prispeva k temu, da lahko osebe, ki uživajo začasno zaščito, delajo na delovnih mestih, za katera so usposobljeni. To olajšuje njihovo vključevanje in omogoča boljšo uporabo njihovih znanj in spretnosti, kar koristi tako posamezniku kot gostiteljski skupnosti. Zagotavlja tudi, da ljudje v obdobju začasne zaščite pridobijo ustrezne izkušnje in spretnosti, kar ob vrnitvi v državo izvora pomeni dodano vrednost za njihove kvalifikacije.
- (7) Akcijski načrt Komisije za integracijo in vključevanje⁽⁶⁾ za obdobje 2021–2027 priznava, da sta lažje priznavanje kvalifikacij, pridobljenih v tretjih državah, in njihova boljša primerljivost s kvalifikacijami EU ključna za hitrejšo in pravičnejše vključevanje beguncev in migrantov na trg dela. Priznava tudi, da so številni visoko izobraženi migranti in begunci, zlasti ženske, preveč usposobljeni za svoje delo, kar lahko privede do razvrednotenja njihovih znanj in spretnosti. Akcijski načrt spodbuja države članice, da zagotovijo hitre, pravične, pregledne in cenovno dostopne postopke za priznavanje tujih kvalifikacij.
- (8) Če se je država članica odločila, da bo regulirala določen poklic⁽⁷⁾, bodo morale osebe, ki uživajo začasno zaščito, pridobiti priznanje svojih poklicnih kvalifikacij za opravljanje reguliranih dejavnosti kot zaposlena ali samozaposlena oseba v tem poklicu. Odvisno od posamezne države članice lahko to vključuje na primer različne skupine zdravstvenih, pedagoških, pravnih in obrtniških poklicev ali poklicev na področju socialne varnosti. Poklicne kvalifikacije državljanov tretjih držav se priznavajo na nacionalni ravni ob uporabi prava in postopkov države članice gostiteljice, razen če se uporabljajo mednarodni sporazumi.
- (9) Pri nereguliranih poklicih zahtev za zaposlitev ne regulira zakonodaja in so lahko zelo podrobne ali tudi zelo splošne. Pri teh poklicih ni regulativnih ovir za zaposlitev osebe, katere kvalifikacije niso bile priznane, in ni enotnega postopka za priznavanje kvalifikacij za namen vstopa v neregulirane poklice⁽⁸⁾.
- (10) Nekatere države članice in regije se soočajo s pomanjkanjem v številnih poklicih v vseh panožnih ekosistemih⁽⁹⁾, tudi v več reguliranih poklicih. Priznavanje poklicnih kvalifikacij lahko pripomore k delni odpravi tega pomanjkanja in k bolj uravnoteženemu trgu dela.
- (11) Priznavanje poklicnih kvalifikacij bi bilo treba dopolniti z okvirom, ki bi omogočal opravljanje poklicev v praksi in odpravljal birokratske ovire ter v katerem bi bili na voljo nasveti tistim, ki jih potrebujejo.
- (12) Za ljudi, ki bežijo pred vojno, priznanje njihovih kvalifikacij sicer ni glavna skrb. Kljub temu je treba omogočiti usmerjanje in dati na razpolago osnovne informacije, da jih bodo ljudje imeli na voljo, ko jih bodo potrebovali. Komisija je poleg informacij, ki jih dajejo na voljo države članice, vzpostavila tudi spletno mesto „Solidarnost EU z Ukrajino“⁽¹⁰⁾.

⁽⁵⁾ OECD (2019), Smo pripravljeni pomagati?: Improving Resilience of Integration Systems for Refugees and other Vulnerable Migrants (Izboljšanje odpornosti sistemov za vključevanje beguncev in drugih ranljivih migrantov), OECD Publishing, Pariz, <https://doi.org/10.1787/9789264311312-en>

⁽⁶⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij „Akcijski načrt za integracijo in vključevanje za obdobje 2021–2027“ (COM(2020) 758 final).

⁽⁷⁾ V skladu s členom 3(1), točka (a), Direktive 2005/36/ES je „reguliran poklic“: poklicna dejavnost ali skupina poklicnih dejavnosti, katerih dostop do, opravljanje ali enega od načinov opravljanja neposredno ali posredno določajo zakoni ali drugi predpisi glede posebnih poklicnih kvalifikacij; način opravljanja dejavnosti zajema zlasti uporabo poklicnega naziva, ki je z zakoni ali drugimi predpisi omejen na imetnike določene poklicne kvalifikacije.

⁽⁸⁾ <https://www.enic-naric.net/non-regulated-professions.aspx>

⁽⁹⁾ Poroča se o pomanjkanju vodovodarjev, strokovnjakov za zdravstveno nego, varilcev, gradbenih inženirjev, zdravnikov splošne medicine, zidarjev, električarjev, računovodij in krovcev. Gl. Evropski organ za delo (2021), *Report on Labour Shortages and Surpluses* (Poročilo o pomanjkanju in presežkih delovne sile), november 2021, <https://www.ela.europa.eu/sites/default/files/2021-12/2021%20Labour%20shortages%20%20surpluses%20report.pdf>.

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/eu-solidarity-ukraine_sl

- (13) Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2022/382 določa, da morajo države članice v skladu z nacionalnim pravom izvajati začasno zaščito ali ustrezno zaščito poleg ukrajinskih državljanov tudi za državljane tretjih držav razen Ukrajine, ki lahko dokažejo, da so pred 24. februarjem 2022 zakonito prebivali v Ukrajini na podlagi dovoljenja za stalno prebivanje. Komisija zato spodbuja države članice, da, kolikor je to mogoče v skladu z nacionalno zakonodajo, to priporočilo poleg tistih, ki uživajo začasno zaščito, uporabijo tudi za ljudi, ki so pobegnili pred rusko invazijo v Ukrajino in so v skladu z navedenim sklepom upravičeni do ustrezne zaščite v skladu z nacionalno zakonodajo.
- (14) Direktiva 2005/36/ES ⁽¹¹⁾ se ne uporablja za državljane tretjih držav, vključno s tistimi, ki uživajo začasno zaščito. Vsebuje pravila za priznavanje kvalifikacij tretjih držav, ki jih imajo državljani EU. Državam članicam nalaga obveznost, da ne priznajo nobene kvalifikacije za poklice, navedene v naslovu III, poglavje III, ki jo imajo državljani EU ali državljani tretjih držav, če niso izpolnjeni minimalni pogoji usposobljenosti iz navedenega poglavja. Ti poklici so: zdravniki, nekateri zdravniki specialisti, medicinske sestre za splošno zdravstveno nego, zobozdravniki, veterinarji, babice, farmacevti in arhitekti. Če strokovnjaki, ki bežijo pred rusko agresijo, ne izpolnjujejo teh minimalnih pogojev usposobljenosti, je bistveno določiti rešitve za pridobitev manjkajočih kompetenc ali za kakšno drugačno ustrezno in hitro vključitev na trg dela.
- (15) Za trenutne razmere je značilen hiter pritok zelo velikega števila ljudi, od katerih je veliko morda dobro usposobljenih. Že dolgo uveljavljeni sistemi in postopki priznavanja v državah članicah morda niso zasnovani tako, da bi lahko hkrati obravnavali toliko vlog. Zlasti pristojni organi v državah članicah gostiteljicah morda ne bodo mogli oceniti vsake od njih posebej in opraviti ustrezno podrobno analizo.
- (16) Informacije o ukrajinskih kvalifikacijah, ukrajinskem sistemu kvalifikacij in ukrajinskem ogrodju kvalifikacij so ključnega pomena za države članice, da bi lahko hitro poenostavile postopke in ocenile vloge za priznanje kvalifikacij.
- (17) Ukrajina je članica evropskega visokošolskega prostora, ki je bil vzpostavljen v bolonjskem procesu. Bolonjski proces prispeva k skladnosti visokošolskih sistemov v celotni evropski regiji ter spodbuja pravično in pregledno priznavanje kvalifikacij. Eden od njegovih glavnih ciljev je podpirati mobilnost osebja in študentov. Države, ki sodelujejo v bolonjskem procesu, so se dogovorile, da bodo zagotovile vzajemno priznavanje kvalifikacij za visokošolske namene. Pravila o priznavanju visokošolskih kvalifikacij za poklicne namene in za nadaljnji študij so določena v Konvenciji o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji (Lizbonska konvencija o priznavanju) ⁽¹²⁾, katere pogodbenice so vse države članice, razen Grčije, ter Ukrajina in druge tretje države.
- (18) Mreža ENIC-NARIC (evropska mreža informacijskih centrov v evropski regiji in nacionalnih informacijskih centrov za priznavanje visokošolskih diplom v Evropski uniji) je v okviru programa Erasmus+ pripravila projekt Q-entry, podatkovno zbirko, ki zajema države članice in tretje države ter zagotavlja informacije o kvalifikacijah ob koncu šolanja, ki omogočajo dostop do visokošolskega izobraževanja. V tej podatkovni zbirki so tudi informacije o ukrajinskih kvalifikacijah, tako da se lahko uporabi za podporo postopku priznavanja pri osebah, ki uživajo začasno zaščito.
- (19) Težava za države članice bi lahko bila, da vlagatelji ne morejo predložiti dokazil o formalnih kvalifikacijah. Ljudje, ki bežijo pred rusko invazijo v Ukrajino, so bili morda primorani zapustiti državo brez izvirnika dokazila o kvalifikacijah. Člen VII Lizbonske konvencije o priznavanju zavezuje pogodbenice, da sprejmejo vse razumne in izvedljive ukrepe – znotraj svojega pravnega okvira in v skladu z njim – za oblikovanje alternativnih načinov vrednotenja kvalifikacij beguncev v primerih, ko ni dokazil o takih kvalifikacijah. Priporočilo o priznavanju kvalifikacij beguncev na podlagi Lizbonske konvencije o priznavanju in obrazložitveni memorandum ⁽¹³⁾ vsebujeta dodatne smernice o tem, kako naj države članice v teh razmerah ustrezno izvajajo člen VII Konvencije.

⁽¹¹⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij (UL L 255, 30.9.2005, str. 22).

⁽¹²⁾ <https://www.coe.int/en/web/higher-education-and-research/lisbon-recognition-convention>

⁽¹³⁾ <https://rm.coe.int/recommendation-on-recognition-of-qualifications-held-by-refugees-displ/16807688a8>

- (20) Ukrajina je ena od dolgoletnih partnerskih držav Evropske fundacije za usposabljanje. Evropska fundacija za usposabljanje je vzpostavila vozlišče za vire ⁽¹⁴⁾ za podporo priznavanju kvalifikacij, znanj in spretnosti ter študija iz Ukrajine. V vozlišču za vire bodo med drugim na voljo informacije in dokumenti, kot so poročila in ovrednotenja o ukrajinskih kvalifikacijah, informacije o ukrajinskem sistemu kvalifikacij in ogrođu kvalifikacij ter širše informacije o ukrajinskem sistemu izobraževanja in usposabljanja. Tam bodo tudi študije in analize trga dela, poročila o projektih, kontaktne točke in povezave do sorodnih spletnih strani, kot so podatkovne zbirke kvalifikacij. Vozlišče bo omogočalo tudi izmenjavo virov, ki so jih v okviru programa Erasmus+ razvili nacionalni informacijski centri za priznavanje visokošolskih diplom (NARIC), kot je na primer projekt Scand-D z več kot 300 ukrajinskimi diplomami. Vozlišče za vire bo povezano z ustreznimi podatkovnimi zbirkami in informacijami o ukrajinskem sistemu visokošolskega izobraževanja in njegovih akademskih kvalifikacijah, ki so na voljo na spletišču Tvoja Evropa ⁽¹⁵⁾ in na spletišču mreže ENIC-NARIC ⁽¹⁶⁾.
- (21) Orodje eTranslation, ki ga je razvila Komisija, je bilo prilagojeno tako, da je zdaj v njem na voljo tudi ukrajiniščina. Možno je tudi prevajanje iz ruščine, ki je lahko koristno, saj je veliko strokovnjakov v Ukrajini pridobilo diplome v ruščini. Orodje omogoča prepoznavanje besedila v slikah ali skeniranih dokumentih (optično prepoznavanje znakov, OCR). Tako bodo pristojni organi lahko prihranili čas in pospešili postopke.
- (22) Povpraševanje po zdravstvenih delavcih je veliko in še narašča, da bi lahko zadovoljili neposredne potrebe ljudi, ki bežijo pred rusko invazijo v Ukrajino. K zadovoljevanju teh potreb bi lahko prispevali usposobljeni strokovnjaki z različnimi izkušnjami na področju zdravstvenega varstva. Poseben poudarek je treba nameniti pediatriji in s tem povezanim medicinskim specializacijam zaradi velikega števila otrok med ljudmi, ki bežijo pred rusko invazijo v Ukrajino, ter službam za duševno zdravje, saj lahko ljudje, ki bežijo pred vojno, trpijo zaradi hudih travmatičnih izkušenj. Jezikovna ovira ne bi smela preprečevati čimprejšnjega zdravljenja teh ljudi, da bi ublažili škodo. Kadar je neposredna ustna komunikacija ključna za ustvarjanje zaupanja in uspešno zdravljenje, bi lahko potrebne storitve zagotovili ukrajinsko govoreči strokovnjaki.
- (23) Komisija je med krizo zaradi COVID-19 objavila smernice, ki zajemajo priznavanje za zdravstvene delavce s kvalifikacijami iz držav zunaj EU/EFTA ⁽¹⁷⁾.
- (24) Glede na število otrok, ki so med vojno zbežali iz Ukrajine, obstaja veliko povpraševanje po ukrajinsko govorečih učiteljih, ki lahko tem otrokom pomagajo, da se čim prej vključijo v šole in pridobijo stabilno rutino. Po mnenju strokovnjakov je šolska rutina za otroke izjemno pomembna, saj jim lahko v neobvladljivih in zastrašujočih časih zagotovi čustveno oporo ⁽¹⁸⁾. Bistveno je zagotoviti, da imajo vlade in drugi organi sredstva in zmogljivosti, da tako razseljenemu kot lokalnemu prebivalstvu omogočijo dostop do polnega, pravičnega in kakovostnega izobraževanja. To velja za vse ravni, od predšolske vzgoje in varstva do osnovnošolskega, srednješolskega, poklicnega in visokošolskega izobraževanja. Da bi to dosegli in da bi se okrepila medkulturna ozaveščenost znotraj izobraževalnega sistema države gostiteljice, bi morali organi v čim večji meri izkoristiti potencial učiteljev in drugega izobraževalnega osebja med razseljenimi osebami ⁽¹⁹⁾. Izvedba šolanja na daljavo se lahko preuči, kadar ni na voljo nobenih možnosti za poučevanje v učilnici. Na portalu School Education Gateway programa Erasmus+ so učiteljem in drugemu osebju na voljo podporno gradivo, smernice in izobraževalni viri, in sicer tudi v ukrajiniščini.
- (25) S Sklepom Komisije z dne 19. marca 2007 je bila ustanovljena skupina koordinatorjev za priznavanje poklicnih kvalifikacij ⁽²⁰⁾, katere naloga je med drugim vzpostaviti sodelovanje med organi držav članic in Komisijo pri vprašanih, povezanih s priznavanjem poklicnih kvalifikacij. Države članice so morda že razvile obsežne sisteme za vrednotenje in priznavanje kvalifikacij, pridobljenih zunaj EU. Ta skupina lahko služi kot forum, v katerem Komisija

⁽¹⁴⁾ <https://www.etf.europa.eu/en/education-and-work-information-ukrainians-and-eu-countries/education-and-work-eu-support-ukraine>

⁽¹⁵⁾ https://europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/index_sl.htm

⁽¹⁶⁾ <https://www.enic-naric.net/ukraine.aspx?srcval=ukraine>

⁽¹⁷⁾ Sporočilo Komisije „Smernice o prostem gibanju zdravstvenih delavcev in minimalnem usklajevanju usposabljanja v zvezi z nujnimi ukrepi zaradi COVID-19 – priporočila glede Direktive 2005/36/ES“ (UL C 156, 8.5.2020, str. 1)

⁽¹⁸⁾ UNHCR (2011), Refugee Education: A Global Review (Izobraževanje beguncev: svetovni pregled), <https://www.unhcr.org/4fe317589.pdf>.

⁽¹⁹⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, Dostojno življenje: od odvisnosti od pomoči do samozadostnosti – Prisilno razseljevanje in razvoj, COM(2016) 234 final.

⁽²⁰⁾ Sklep Komisije z dne 19. marca 2007 o ustanovitvi skupine koordinatorjev za priznavanje poklicnih kvalifikacij (UL L 79, 20.3.2007, str. 38).

in države članice vzdržujejo stalen dialog za spremljanje učinkovitega izvajanja tega priporočila. Za učinkovito izvajanje teh priporočil je bistveno vključiti predstavnike ljudi, ki bežijo pred rusko agresijo, ukrajinske pristojne organe in civilno družbo.

- (26) Komisija lahko državam članicam za izvajanje teh priporočil na njihovo zahtevo zagotovi prilagojeno strokovno znanje v okviru Instrumenta za tehnično podporo –

SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

ORGANIZACIJA PRIZNAVANJA POKLICNIH KVALIFIKACIJ OSEB, KI UŽIVAJO ZAČASNO ZAŠČITO

1. Komisija države članice spodbuja, naj zagotovijo, da lahko strokovnjaki, ki uživajo začasno zaščito na podlagi Direktive 2001/55/ES, dostopajo do delovnih mest, ki ustrezajo ravni njihove kvalifikacije, tako da se oprejo na učinkovit, hiter in dobro delujoč sistem priznavanja njihovih poklicnih kvalifikacij. V zvezi s tem bi morale države članice sprejeti ukrepe za ocenitev obsega pričakovanega dotoka strokovnjakov, da zagotovijo zadostne zmogljivosti za obravnavo vlog za priznanje.
2. Komisija državam članicam priporoča hitro izdajanje odločb o priznanju prihajajočim strokovnjakom, ki uživajo začasno zaščito. Če obstajajo znatne razlike med usposobljenostjo, pridobljeno v strokovnjakovi državi izvora, in usposobljenostjo, ki se za isto dejavnost zahteva v državi članici gostiteljici, bi morale države članice odločitev o uvedbi kakršnega koli dopolnilnega ukrepa sprejeti čim prej, spodbuja pa se jih, da to naredijo najpozneje mesec dni po vložitvi vloge za priznanje.
3. Komisija državam članicam priporoča, naj čim bolj zmanjšajo formalnosti za priznavanje poklicnih kvalifikacij. V ta namen se države članice spodbuja, da:
 - pospešijo postopek z uvedbo skrajšanih postopkov za obravnavo vlog strokovnjakov, ki uživajo začasno zaščito,
 - zagotovijo, da se zahtevajo le bistveni dokumenti,
 - sprejemajo tudi druge oblike dokazil, ki niso izvirniki (npr. elektronske kopije),
 - odstopajo od nekaterih zahtev, npr. ne zahtevajo overjenih prevodov,
 - po možnosti zmanjšajo ali odpravijo stroške, kot so takse za vloge.

V primeru dvoma o verodostojnosti kvalifikacije bi morale biti preverjanje hitro in učinkovito. V ta namen se lahko uporabijo digitalna orodja, kot je FRAUDOC – *Guidelines on Diploma Mills and Document Fraud for Credential Evaluators* (Smernice o „tovarnah diplom“ in ponarejanju listin za ocenjevalce kvalifikacij) ⁽²¹⁾.

4. Komisija spodbuja države članice, naj uporabijo prožen pristop k obravnavi prihajajočih strokovnjakov, ki uživajo začasno zaščito, da se omogoči hitra obravnava velikega števila zadev s pozitivnim izidom. Države članice bi morale predvsem razmisliti o preverjanju kvalifikacij strokovnjakov le, če je to bistveno, ter odpraviti vse omejitve in zahteve, ki niso nujno potrebne. Komisija opominja države članice gostiteljice, da lahko preverijo kvalifikacije strokovnjakov, za katere ne obstajajo harmonizirane minimalne zahteve usposobljenosti, niso pa k temu zavezane.
5. Komisija spodbuja države članice, naj opredelijo situacije, v katerih poglobljena ocena vlog za priznanje ni bistvena, zlasti kadar je država članica predhodno ovrednotila kvalifikacijo za določen poklic in ni resnih dvomov o njeni enakovrednosti s primerljivimi kvalifikacijami v državi članici gostiteljici. Če je bil izid takega predhodnega ovrednotenja pozitiven, poglobljena ocena ne bi smela biti potrebna.
6. Komisija poziva države članice, naj zagotovijo hiter in učinkovit postopek priznavanja, tudi kadar je potrebna poglobljena ocena kvalifikacij. V takih primerih bi lahko država članica gostiteljica pri izvedbi ocene sledila pristopu, podobnemu splošnemu sistemu priznavanja iz Direktive 2005/36/ES.

⁽²¹⁾ <http://www.cimea.it/it/progetti-in-evidenza/fraudoc/fraudoc-project.aspx>

OLAJŠEVANJE PRIZNAVANJA VISOKOŠOLSKIH KVALIFIKACIJ OSEB, KI UŽIVAJO ZAČASNO ZAŠČITO

7. Komisija državam članicam priporoča, naj spodbujajo hitre, prožne in učinkovite postopke priznavanja visokošolskih kvalifikacij s strani pristojnih institucij.
8. Komisija državam članicam priporoča, naj avtomatično priznajo ukrajinske visokošolske kvalifikacije, ki izpolnjujejo vse zahteve bolonjskega procesa.
9. Komisija državam članicam priporoča, naj zagotovijo dodatno podporo nacionalnim informacijskim centrom za priznavanje visokošolskih diplom (NARIC), da se jim zagotovijo potrebni viri in zmogljivost za obravnavo večjega števila vlog za priznanje ter se jim omogoči, da ocenjevalcem kvalifikacij zagotovijo podporo, usmerjanje in usposabljanje.
10. Komisija priporoča, da bi – kolikor je to mogoče in v skladu z nacionalno zakonodajo – morala biti odločba o priznanju, izdana v eni državi članici, sprejeta tudi v drugih državah članicah.

ZAGOTAVLJANJE INFORMACIJ IN UPORABA ELEKTRONSKIH ORODIJ

11. Komisija državam članicam priporoča, naj sprejemnim službam zagotovijo ustrezne in enostavne informacije v ukrajinski in o postopkih priznavanja na njihovem ozemlju. Informacije bi morale biti na voljo tudi elektronsko ter prilagojene potrebam in situaciji ljudi, ki prihajajo iz Ukrajine, pri čemer bi bilo treba pojasniti zlasti razlike med Ukrajino in državo gostiteljico.
12. Komisija države članice spodbuja, naj kot sredstvo za pospešitev postopkov priznavanja uporabljajo orodje eTranslation ⁽²²⁾. Kjer je to izvedljivo, bi morale strojno prevajanje zadostovati.
13. Komisija države članice spodbuja, naj bodo med seboj in do Komisije transparentne ter naj delijo vse informacije o ukrajinskih kvalifikacijah in ukrajinskem izobraževalnem sistemu, ki jih imajo morda na voljo. Evropska fundacija za usposabljanje je na zahtevo Komisije vzpostavila vozlišče za vire o ukrajinskih kvalifikacijah, kjer lahko poteka izmenjava informacij.

OBRAVNAVA NEPOPOLNIH DOKAZIL O KVALIFIKACIJAH

14. Komisija države članice spodbuja, naj v primeru nepopolnih dokazil o kvalifikacijah najprej preverijo, ali je mogoče zanesljivo potrditev pridobljene kvalifikacije pridobiti od ukrajinskih organov. Za olajšanje tega postopka bo Komisija sodelovala z državami članicami v sodelovanju z ukrajinskimi organi in organi za podeljevanje, da bi se nepopolna dokumentacija o kvalifikacijah potrdila, preučila pa bo tudi, ali se lahko v ta namen evropska digitalna potrdila za učenje ⁽²³⁾ uporabijo za ponovno digitalno izdajo dokumentacije o kvalifikacijah.
15. Komisija države članice opozarja, da – če ni na voljo drugih možnih rešitev – „evropski potni list kvalifikacij za begunce“ ⁽²⁴⁾, ki ga je skupaj s partnerji razvil Svet Evrope, omogoča ovrednotenje posrednešolskih kvalifikacij na podlagi razpoložljive dokumentacije in strukturiranega razgovora. Čeprav ta potni list kvalifikacij sam po sebi ni uradni akt o priznanju, pomaga ovrednotiti kvalifikacije, ki jih verjetno ima begunec, in se lahko uporablja tudi za osebe, ki uživajo začasno zaščito. Preučila bi se lahko tudi druga orodja, kot so potni list kvalifikacij, ki ga je razvil UNESCO ⁽²⁵⁾, in podobni sistemi, razviti v okviru programa Erasmus+ (na primer zbirka orodij REACT za priznavanje kvalifikacij beguncev) ⁽²⁶⁾.

⁽²²⁾ https://ec.europa.eu/info/resources-partners/machine-translation-public-administrations-etranslation_en

⁽²³⁾ <https://europa.eu/europass/sl/europass-digital-credentials>. Evropska digitalna potrdila nosijo elektronski žig in spadajo torej na področje uporabe člena 35 Uredbe (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (UL L 257, 28.8.2014, str. 73). Zato bi jih bilo treba sprejeti kot dokazilo o kvalifikaciji.

⁽²⁴⁾ <https://www.coe.int/en/web/education/recognition-of-refugees-qualifications>

⁽²⁵⁾ <https://en.unesco.org/themes/education-emergencies/qualifications-passport>

⁽²⁶⁾ https://www.nokut.no/globalassets/nokut/artikkelbibliotek/utenlandsk_utdanning/veiledere/toolkit_for_recognition_of_refugees_qualifications.pdf. Glej tudi projekt REACT (REACT – Begunci in priznavanje | Nokut).

POSEBNE ZAHTEVE ZA NEKATERE POKLICE

16. Komisija države članice spodbuja, naj preučijo, kako se lahko osebe, ki uživajo začasno zaščito, zaposlijo v zdravstvu, kjer je to ustrezno, tako da na primer:
- opredelijo dobre prakse, kjer lahko državljani tretjih držav sodelujejo v skrajšanih programih na področju zdravstvenih poklicev, da se olajša opravljanje teh poklicev,
 - ocenijo izvedljivosti ekstrateritorialnih zdravstvenih zmogljivosti, kjer lahko zdravstveno osebje, ki uživa začasno zaščito, zdravi razseljene osebe iz Ukrajine (npr. ukrajinske terenske bolnišnice, ki delujejo na tleh države članice),
 - ocenijo ukrajinske učne načrte za usposabljanje za zdravstvene poklice in, kjer je to izvedljivo, razvijejo kratke programe izpopolnjevanja, da se dosežejo minimalni standardi usposobljenosti, ki se zahtevajo za nekatere poklice.
17. Za strokovnjake s kvalifikacijami, ki ne izpolnjujejo minimalnih zahtev usposobljenosti iz Direktive 2005/36/ES, Komisija države članice spodbuja, naj uporabijo enak pristop kot v smernicah za krizo zaradi COVID-19 za priznavanje za zdravstvene delavce s kvalifikacijami, pridobljenimi zunaj držav članic EU/Efte. Države članice lahko še vedno dovolijo, da osebe, ki uživajo začasno zaščito, opravljajo določene dejavnosti, in sicer s statusom, ki je drugačen od statusa polnopravnega delavca zadevnega poklica. Na primer, usposobljeni medicinski sestri iz tretje države, katere usposobljenost ne izpolnjuje minimalnih zahtev usposobljenosti, se lahko dovoli delo negovalke.
18. Komisija države članice poziva, naj preučijo različne načine za zagotovitev, da se učiteljem in drugim strokovnjakom v izobraževanju hitro zagotovi dostop do ustreznega sektorja dejavnosti, tako da na primer:
- osebe, ki uživajo začasno zaščito in so pridobile poklicno kvalifikacijo učitelja v Ukrajini, zaposlujejo v šolah, kjer so nameščeni otroci, ki bežijo pred rusko invazijo v Ukrajino,
 - učiteljem zagotavljajo jezikovno usposabljanje,
 - ukrajinsko govoreče učitelje dodeljujejo šolam z dodatnimi zmogljivostmi in pomanjkanjem učiteljev,
 - pogodbe učiteljev s poklicnimi kvalifikacijami, pridobljenimi v Ukrajini, ki so v državah gostiteljicah zaposleni za določen čas kot pomočniki učiteljev, hitro po priznanju poklicne kvalifikacije spremenijo v pogodbe za usposobljene učitelje,
 - študente učiteljskega poklica, ki uživajo začasno zaščito, podpirajo pri dostopu do izobraževanja in usposabljanja učiteljev v državah gostiteljicah.
19. Komisija države članice poziva, naj olajšujejo zaposlovanje izobraževalnega osebja, ki uživa začasno zaščito, na delovna mesta v strukturah, ki zagotavljajo formalno predšolsko vzgojo in varstvo, kot so jasli in vrtci, ter v neformalnih strukturah, kot so otroški igralni centri, ob upoštevanju velike raznolikosti teh poklicev v Evropi.
20. Komisija poudarja, da se pri ukrepih za olajšanje zaposlovanja učiteljev in drugih strokovnjakov v izobraževanju, ki uživajo začasno zaščito, upoštevajo nacionalne določbe o zaščiti otrok in mladine.

OLAJŠEVANJE OPRAVLJANJA REGULIRANIH POKLICEV

21. Komisija države članice spodbuja, naj zagotovijo, da lahko strokovnjaki opravljajo svoj poklic z namenom dostopa do trga dela, potem ko se jim priznajo poklicne kvalifikacije, brez nepotrebnih upravnih ovir in ob ustrezni podpori.
22. Komisija državam članicam priporoča, naj ne uvedejo ali ohranijo zahteve, da morajo podjetja dokazati, da niso mogla zaposliti državljan EU, preden zaposlijo osebo, ki uživa začasno zaščito.

23. Komisija državam članicam priporoča, naj zagotovijo, da se ovrednotijo in upoštevajo vsa ustrezna poklicna znanja in spretnosti ter kompetence oseb, ki uživajo začasno zaščito, ne glede na to, ali so bili pridobljeni s formalnim, priložnostnim ali neformalnim učenjem. Komisija države članice spodbuja, naj ljudi podpirajo pri evidentiranju njihovih znanj in spretnosti ter kvalifikacij, med drugim tudi z zagotavljanjem individualne podpore. Za lažje zbiranje in ovrednotenje znanj in spretnosti ter kompetenc se lahko uporabljata Europass ⁽²⁷⁾ in orodje EU za profiliranje znanj in spretnosti državljanov tretjih držav ⁽²⁸⁾.
24. Komisija državam članicam priporoča, naj za osebe, ki uživajo začasno zaščito in ki nimajo znanja ali imajo omejeno znanje jezika države gostiteljice, uvedejo ukrepe za lažje opravljanje poklica, kot so jezikovni tečaji ali ureditve za opravljanje poklica pod nadzorom ali v okolju, kjer jezik države gostiteljice ni potreben.

NADALJNJE UKREPANJE V ZVEZI S PREDLAGANIMI UKREPI

25. Komisija države članice poziva, naj tesno sodelujejo z ukrajinskimi organi, predstavniki ukrajinske civilne družbe, vključno z ukrajinsko diasporo, in Komisijo, da se podprejo praktične rešitve za priznavanje kvalifikacij in nemoteno vključevanje oseb, ki uživajo začasno zaščito, na trg dela.
26. Komisija bo v okviru skupine koordinatorjev za priznavanje poklicnih kvalifikacij organizirala in usklajevala namenske sestanke. Ta skupina se bo redno sestajala, da bi razpravljala in si izmenjala nacionalne prakse na tem področju. Komisija bo na te sestanke povabila predstavnike zadevnih ukrajinskih organov. Razprave in vzajemno učenje bodo organizirani tudi v drugih ustreznih strukturah, kot so delovne skupine v okviru evropskega izobraževalnega prostora in mreži ENIC-NARIC.
27. Komisija države članice poziva, naj si na namenskih ad hoc sestankih izmenjujejo svoje strokovno znanje, da bi pospešile postopek in preprečile podvajanje. V tej fazi so ključnega pomena sodelovanje, dobre prakse in obsežna izmenjava informacij.

V Bruslju, 5. aprila 2022

Za Komisijo
Thierry BRETON
član Komisije

⁽²⁷⁾ <https://europa.eu/europass>

⁽²⁸⁾ <https://ec.europa.eu/migrantskills/>